

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 783
van **GWENNY DE VROE**
datum: 19 juni 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Zwerfvuilbeleid - Stand van zaken

Op 12 juni 2020 keurde de Vlaamse Regering het addendum aan het uitvoeringsplan huishoudelijk afval om het referentiejaar voor de bepaling van de nulmeting voor de doelstelling met betrekking tot de totale hoeveelheid zwerfvuil aan te passen naar 2015 goed.

Op 16 september 2016 keurde de Vlaamse Regering het uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval goed. In het uitvoeringsplan wordt bepaald dat de totale hoeveelheid zwerfvuil op de grond tegen 2022 daalt met 20 gewichtsprocent t.o.v. het referentiejaar 2013.

In 2018 werd een planaanpassing opgestart. Bijkomend was toen ook het voorstel tot wijziging van het referentiejaar voor de hoeveelheid zwerfvuil van 2013 naar 2015 opgenomen. In 2018 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota 'Verpakkings- en zwerfvuilbeleid 2.0' goed. Dat plan vraagt dat, om discussies omtrent cijfers en interpretaties inzake zwerfvuil te vermijden, de meetmethodiek afgesproken met en gevalideerd wordt door alle stakeholders.

Op 5 maart 2020 vond de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep Zwerfvuilmonitoring plaats. De wijziging van het referentiejaar voor de hoeveelheid zwerfvuil werd door de klankbordgroep in consensus aanvaard. Ook de statiegeldalliantie gaat akkoord met de methodologie die gebruikt wordt voor de cijfers van 2015 en is overtuigd dat dit meer betrouwbare data oplevert dan de meting van 2013.

Omdat de hoeveelheid zwerfvuil door de verbeterde methode ook gewijzigd is, moet ook over de reductiedoelstelling beslist worden. Die staat immers als percentage en als absoluut getal in het uitvoeringsplan. In de geest van het uitvoeringsplan is het aangewezen de basisdoelstelling inzake hoeveelheid zwerfvuil te formuleren als een procentuele reductiedoelstelling en dit percentage niet te wijzigen. De doelstelling om de hoeveelheid zwerfvuil met 20% te reduceren, zal dus toegepast worden op het resultaat van de nulmeting uitgevoerd op basis van de gegevens van 2015. Dit heeft tot gevolg dat de hoeveelheid zwerfvuil moet dalen van 20.426 ton naar 16.340 ton, i.p.v. van 17.500 ton naar 14.000 ton.

1. Op basis van welke verfijning leveren de cijfers van 2015 correctere data op dan de cijfers van 2013?

2. Wat zijn de conclusies van de peer review van het onderzoeksbureau op de methodologie van 2013?
3. Kan de minister een overzicht geven van de afgelopen jaren inzake de score van de netheidsindex voor de drie slechtste doelplaatsen (nl. autostradeparkings, openbare vervoerplaatsen en afvalverzamel punten)?
4. Kan de minister een overzicht geven van de totale hoeveelheid zwerf vuil op de grond voor 2013, 2015 en 2017?
5. Wat is de stand van zaken van het interregionaal akkoord om de inning van de vergoeding voor de zwerf vuilkosten door de producten op een uniforme wijze in heel België te laten verlopen? Hoe verloopt het overleg?
6.
 - a) Wat is de stand van zaken van de studie die de referentiekosten voor de zwerf vuilkosten moet bepalen?
 - b) Welk referentiekader en welke methodiek voor het bepalen van de referentiegetallen zullen worden gehanteerd?
 - c) Hoe evalueerde de klankbordgroep het eerste ontwerp van rekenblad waarin de verschillende kosten verzameld worden?
 - d) Zal de timing van september 2020 gehaald kunnen worden voor de aflevering van het eindrapport?
7. Wat is de stand van zaken van de methode om op een correcte manier de lokale overheden te vergoeden voor de inspanningen die ze doen om zwerf vuil in te zamelen en op te ruimen en om op lokaal niveau bewustmakingsmaatregelen te nemen?
8. Wanneer zal de verdeelsleutel voor het verdelen van de zwerf vuilkosten over de producenten beschikbaar zijn?
9. Wat is de stand van zaken van de green deal met de distributiesector?

ANTWOORD

op vraag nr. 783 van 19 juni 2020

van **GWENNY DE VROE**

1. De oude methodologie gebruikt *a priori* bepaalde groepen van Vlaamse gemeenten. Dat is op zich geen slechte benadering. Maar uit een peer review door een onafhankelijk onderzoeksbureau blijkt dat er geen significante verschillen tussen de verschillende groepen zijn – althans wat de hoeveelheid zwerfvuil betreft. Op het moment van de peer review waren er meer data beschikbaar, waardoor die analyse effectief kon gebeuren. Voordien was het niet mogelijk om dat te doen.

Naar aanleiding van de peer review werkte het onderzoeksbureau een nieuwe methodologie uit. Uitgangspunt zijn de zwerfvuildeterminanten, dus factoren die de hoeveelheid zwerfvuil beïnvloeden. Hierbij werden de volgende stappen gevolgd:

- a) Literatuurstudie en interviews met experts. Resultaat: longlist met determinanten.
- b) Onderzoek naar de beschikbaarheid van gegevens over die determinanten in bestaande databanken. Resultaat: shortlist met determinanten uit stap 1, waarvoor daadwerkelijk gegevens beschikbaar zijn.
- c) Analyse van de optimale combinatie van determinanten voor het schatten van de hoeveelheid zwerfvuil. Resultaat: definitieve selectie van drie determinerende factoren, namelijk (i) ruimtelijke invulling gerelateerd aan hogere zwerfvuilgeneratie (met name recreatiegebied, domeinen voor vrije tijd, handel en industrie), (ii) intensiteit van toerisme, (iii) verkeersintensiteit.

Dit betekent dat de nieuwe methodologie op een stevigere statistische leest geschoeid is. Voor meer details en informatie over de determinanten en de bronnen, zie het [eindrapport van de studie hoeveelheid en kosten over 2015](#).

2. Zie antwoord op vraag 1.
3. In de onderstaande tabel vindt u de meest recente scores van de Vlaamse Netheidsindex voor de drie slechtste doelplaatsen.

Omgevingstype	2014*	2017	2018	2019
Afvalverzamel punten	70	67	57	~
Openbaar vervoer stopplaatsen	78	80	70	~
Autosnelwegparkings	76	66	67	~
*: referentiejaar doelstelling				
~: definitieve cijfers nog niet beschikbaar				

4. U vindt de rapporten met de totale hoeveelheid zwerfvuil op de [OVAM-website](#):
 - a) Voor [2013](#);
 - b) Voor [2015](#); en
 - c) Voor [2017](#).

De gevraagde cijfers vindt u in de onderstaande tabel:

	2013	2015	2017
Zwerfvuil (ton)	17.500	20.426	19.916

5. Voor verpakkingen bestaat er reeds een interregionaal samenwerkingsakkoord. Het lijkt dan ook een relatief eenvoudige oefening om de verantwoordelijkheid voor de verpakkingsverantwoordelijke hierin te verstrengen richting zwerfvuil. Voor de andere producten daarentegen lijkt een nieuw interregionaal samenwerkingsakkoord de beste optie. Zoals we allemaal weten is dit een relatief moeilijke oefening die een zware goedkeuringsprocedure kent. We staan nog maar aan het begin van dit parcours. Dit neemt echter niet weg dat er werk van wordt gemaakt en dat ik het gevoel heb dat de drie gewesten voldoende gemeenschappelijke grond voelen om tot een akkoord te kunnen komen. In de schoot van het IPUP (het Interregionaal Platform Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid) werd een werkgroep opgericht en is aan een externe consultant de opdracht gegeven om hiervoor op korte termijn een visienota op te maken. Ik stip hierbij nog aan dat de Europese richtlijn ter vermindering van bepaalde kunststofproducten (de SUP-Directive) de deadline vormt. Hierin is voorzien dat de producenten van verpakkingen en sigaretten moeten bijdragen in de zwerfvuilkosten vanaf 5 januari 2023.
6. Studie referentiekosten zwerfvuil
 - a) De nieuwe versie van het rekenmodel wordt voorgesteld op de Klankbordgroep Zwerfvuilmonitoring van 6 juli 2020. Doel is om input te verzamelen van alle leden. Dit gebeurde eerder al op andere bijeenkomsten van de Klankbordgroep, tijdens interviews met verschillende belanghebbenden en/of schriftelijk.
 - b) De Klankbordgroep Zwerfvuilmonitoring valideert de methodologie van de studie referentiekosten zwerfvuil. De studie loopt momenteel nog. Dat betekent dat het referentiekader en de methodiek nog kunnen wijzigingen. Dat is overigens reeds gebeurd (zie ook antwoord op vraag 6c). Aangezien het proces nog niet volledig is afgerond, is het nog te vroeg om uitspraken te doen over het referentiekader en de methodiek.
 - c) Een definitieve evaluatie is nog niet beschikbaar. Het eerste ontwerp van het rekenmodel werd op de Klankbordgroep Zwerfvuilmonitoring van 5 mei 2020 uitvoerig besproken. Alle onderdelen van het rekenblad werden doorlopen. Het onderzoeksbureau noteerde alle commentaren. De leden werden na de bijeenkomst uitgenodigd om het bestand meer in detail te bekijken en hun commentaren over te maken aan het onderzoeksbureau tegen de volgende bijeenkomst op 6 juli 2020.
 - d) Het eindrapport zal niet klaar zijn in september 2020. De huidige inschatting is dat het eindrapport tegen eind 2020 afgewerkt is.
7. De vergoeding voor de lokale overheden zal worden berekend op basis van de studie referentiekosten zwerfvuil. Zie antwoord op vraag 6 voor de stand van zaken. Ook de bovenlokale besturen hebben aan zwerfvuil gerelateerde kosten.
8. De verdeelsleutel voor het bepalen van de bijdrage van de producenten zal in hoofdzaak worden gebaseerd op de fractietelling van het zwerfvuil. De metingen voor deze studie zijn uitgesteld tot 2021, omwille van corona. Het eindrapport wordt verwacht in het najaar van 2021. Pas daarna kan het proces voor het vastleggen van de verdeelsleutel worden opgestart.
9. De gesprekken in verband met potentiële mede-initiatiefnemers voor de green deal distributiesector (Green Deal Preventie en Hergebruik van Verpakkingen binnen de Distributiesector) zijn gestart. De bedoeling is om medio 2021 tot een ondertekening te komen.